

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

II. An Respectus, qui Relationi Transcendentali est essentialis, sit Relationi isti quoad se, an quoad nos tantum essentialis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95346)

debet hic enumerare Species Quantitatis propriè dictas.

cxx. Nec dicas 2°. corpus non esse superficiem contractam per profunditatem, sed è contrà profunditatem superficiè terminatam. Item nec corpus esse Lineam contractam per latitudinem & profunditatem, sed profunditatem Lineà & superficiè terminatam & continuatam, ita scilicet ut sola profunditas sit in recto de essentia corporis, cætera in obliquo impotentur, & quasi præsuppositivè; nam intelligi non potest, quid profunditas in recto, nisi juxta nostram explicationem, dicatur esse differentia contractiva superficiè ad corpus, item intelligi non potest quid latitudo in recto, nisi dicatur esse differentia contractiva lineæ ad superficiem, alioqui similiter diceremus hominem esse rationalitatem in recto terminatam animalitate, quasi verò de essentia hominis esset sola rationalitas, quod nullus dicit.

RESOLUTIO II.

cxxi. **D**ico 2°. Numerus, Oratio, Tempus, Motus, Locus & Pondus sunt veræ Species Quantitatis Prædicamentalis. Ita Eximius P. Noster Bacho in 2. dist. 2^a. q. 1. art. 2°.

cxxii. Probatur, quia univocè conveniunt in ratione multi formaliter multitudine partium, quæ licet sæpè per respectum ad invicem faciant aggregatum per accidens, ut trinitas personarum vel potius personæ tres; quatenus tamen multitudini sive numerabilitati subsunt, faciunt cum illa concretum accidentale per se, haud secus quàm duo parietes

cadenti albedine informati cum albedine faciunt concretum album per se, licet per respectum ad invicem, sint ens per accidens, ergo, &c.

cxxiii. Dices forte, hinc sequi exercitum, populum, cumulum lapidum, &c. per respectum ad formam concreti multi homines, multi lapides, &c. esse ens per se, sed hoc omnes negant, ergo, &c.

cxxiv. Confirmatur: multitudo, quæ est eorum forma saltè generica, est ens per accidens, ergo, &c.

cxxv. Respondeo, concessa majore distinguendo minorem: sed omnes negant exercitum, populum, &c. per ordinem ad formam concreti multi homines, multi lapides, &c. esse ens per se de Prædicamento Quantitatis, nego minorem; de Prædicamento Substantiæ, concedo minorem: verum

quæ in illo sunt Substantia & multa Substantia completæ, quæ faciunt ens Substantiale per accidens; in alio quatenus subsunt multitudini, v. g. sunt ens per se accidentale de Prædicamento Quantitatis; quatenus subsunt similitudini, de Prædicamento Relationis, &c. Ad Confirmationem autem

cxxvi. Respondeo negando assumptum: eodem enim modo multitudo se habet ad multa, duas trinitates v. g. quomodo se habet homo ad animam, corpus & unionem: imò sicut homo est tantum unus, quia tria illa, & non unum eorum tantum, hominem unum faciunt, quatenus subsunt humanitati; ita duæ unitates sunt una multitudo, quatenus subsunt multitudini; & non una tantum: quia duæ unitates multitudinem faciunt, & non una earum tantum.

DISPUTATIO TERTIA

De Relatione.

DVBIVM I.

Quid & Quotuplex sit Relatio.

RESOLUTIO I.

cxxvii. **D**ico 1°. Relatio generaliter definitur ordo seu respectus unius ad aliud; qui quoniam est multiplex, sit

RESOLUTIO II.

cxxviii. **D**ico 2°. Relatio generaliter sumpta dividitur 1° in Realem & Rationis. Realis est, quæ est antè operationem intellectus. Rationis quæ post operationem intellectus, de quibus infra. Adverte tamen ly Reale ibi ita accipi, ut opponatur intentionali, non verò ficto; alioqui utraque esset Realis.

cxxix. Dividitur 2° in Relationem secundum esse, & secundum dici: Secundum dici est entitas quædam absoluta, quæ (ajunt) quidem in suo conceptu formali non dicit respectum, à nobis tamen ob nostrum imperfectum concipiendi modum, sine respectu concipi aut explicari non potest. Verum malim illam confundere cum transcendentali (de qua statim) quæ ideo à nobis concipi aut explicari non potest sine respectu, quia respectus est illi essentialis.

cxxx. Secundum esse est, quæ propriè & secundum se est relatio; nec malè hanc confundes cum Prædicamentali. Vndè meliùs

cxxx. Divides 2°. Relationem in Transcendentalem & Prædicamentalem: Transcendentis est respectus essentialis suo subjecto proximo, ut Scientia, omnipotentia, &c. Prædicamentalis est respectus accidentalis & contingens suo subjecto proximo, ut paternitas, similitudo, &c. sic enim clarè distinguuntur inter se, quidquid aliter alii illas definiant.

cxxxii. Dividitur 3°. Relatio in mutuam & non mutuam. Mutua est cui in termino respondet alia Relatio, ut paternitas, cui in filio respondet filiatio. Non mutua cui in termino non respondet alia Relatio, ut paternitas, respectu Pauli, herilitas respectu Petri.

DVBIVM II.

An Respectus, qui Relationi Transcendentali est essentialis, sit Relationi isti quoad se, an quoad nos tantum essentialis?

cxxxiii. **A**Ntè Resolutionem hujus dubii (quod ab aliis non video propositum) & mihi maximi momenti est, tam pro Theologicis, quàm Philosophicis.

cxxxiv. Suppono 1°. varia dari entia transcendentia-

dentaliter relativa, siue quorum respectus sunt suo subiecto proximo essentialis, ut *Unio, Visio, Potentia*, &c.

CXXXV. Suppono 2°. respectum Relationis transcendentalis per se, & præcindendo ab eo, quod aliunde subiectum illius proximum sit modus intrinsecus, non esse essentialiter & inseparabiliter absolute ad terminum existentem: nam materia 1^a. dicit respectum transcendentalem subiecti ad formas, præcindendo ab eo quod existentes sint, possibiles aut corruptæ, ut probabimus in Physica: cognitio terminata ad Petrum existentem eadem est, siue Petrus existat, siue existere desiverit: quod autem visio materialis Petri existentis Petro desinente desinat, nihil refert; quia id non oritur ex respectu essentiali visionis quoad se, sed ex dependentia visionis illius à specie visuali, quæ à Petro Physicè emittitur; alioqui etiam de potentia absoluta conservari non posset illa visio desinente Petro, quod omnino incredibile videtur; quandoquidem non magis pendere videatur visio illa ab objecto existente, quam forma materialis Substantialis à subiecto existente, quam tamen posse de potentia Dei absolute sine subiecto existente conservari, omnes fatentur.

CXXXVI. Suppono 3°. ens possibile prout distinguitur contrà existens, dicere negationem entis existentis; ac proinde non magis actu esse aliquid, quam si esset ens impossibile; ex quo sequi videtur materiam, si omnis forma ex parte sua foret impossibilis, non magis intrinsecè mutandam, quam intrinsecè mutetur per hoc, quod forma fiat de existente non existens, quia, ut dictum est, non existens & impossibile, secundum quod sunt *non esse actu præcise*, confundi possunt. His suppositis, sit

R E S O L U T I O.

CXXXVII. **D**ico: Respectus, qui Relationi transcendentali est essentialis, non est, Relationi isti essentialis quoad se & intrinsecus; sed quoad nos tantum & extrinsecus.

CXXXVIII. Probatur 1^a. pars. Illimitatio seu independentia Divinæ Essentiæ, & attributorum Divinorum illi identicatorum, omnino exigit ut eadem sit essentia Divina, siue possibiles sint creaturæ siue impossibiles; sed, si omnipotentia, misericordia, visio increata, &c. dicerent respectum ad terminos essentialem quoad se, id esset falsum, ergò, &c. Consequentia est legitima; minorem omnes fatentur: probatur maior, quia illimitatio ista, &c. omnino exigit ut eadem sit essentia Divina, siue possibiles sint creaturæ, siue existentes, ergò &c. siue possibiles sint creaturæ, siue impossibiles. Consequentia sequitur ex dictis supposito 3°. & alioqui Dei possibilitas & existentia penderet à possibilitate vel unius formicæ, sic nempe, ut hæc impossibili facta, Deus impossibilis fieret, quod Deo indignum, & blasphemum videtur, ergò, &c.

CXXXIX. Subsumo, atqui idem omnino dicendum videtur de respectu transcendentali omnium entium creatorum; quis enim dicit quod visio Petri existentis possit à Deo conservari destructo Petro, ut posse patet ex supposito 2°. & non inferet: igitur & Petro impossibili factò; quamvis à nobis concipi non possit quomodo perseveret, & quid tunc ex parte objecti concipiatur? hinc enim solum inferri potest, respectum illum esse essentialem quoad nos,

R. P. Francisci Bone Sdei Logica.

consequenter ad Resolutionem nostram, ergò, &c.

CXL. Obicies, sicut intelligibile est, meam visionem Petri esse vel manere, supposito vel factò Petro impossibili; ita intelligibile est, Dei scientiam simplicis intelligentiæ esse vel manere, supposito vel factò Petro impossibili.

CXLI. Respondeo, dissimulato antecedente, negando sequentem, est enim disparitas; quia videlicet scientia mea non fit Petri visio per hoc præcise, quia Petrus existit; sicut Dei scientia fit simplicis intelligentiæ rerum possibilem, ut condistinguitur contra scientiam visionis, *Quia præcise sunt possibiles possibilitate intrinsecæ*. De quo ex professo in 1^a P. D. Thomæ, fusius agimus.

CXLI. Dixi, dissimulato antecedente, quia illud mihi videtur omnino negandum; si enim possit visio Petri esse vel manere supposito vel factò Petro non existente, uti probabimus in Tract. de Anima Disp. 5^a. Quæstionculà circa materiam specierum visibilium; quidni supposito vel factò Petro impossibili? quia res non existens non plus habet esse, quam impossibilis; ac proinde non plus potest contribuere ad esse reale alterius, quam impossibilis: quo dato, sicut illa visio antè erat Petri ut existentis, etiam postea erit Petri ut existentis; quia Petrum existentem repræsentare est de illius essentia, quæ immutabilis est. Sed hinc non sequitur, Petro de possibili, factò impossibili, illam fore impossibilem, licet sequatur fore falsam, in quo nullum majus absurdum, quam sit in eo, quod propositio contingens de vera fiat falsa, ut infra ostendemus. An autem hoc casu sit mansura intuitiva, spectat ad disputationem de Nomine; Responderi potest, mansuram intuitivam ex parte sua, dicendo speciem intuitivam ex parte sua, nihil aliud esse, quam visionem objecti secundum propriam speciem: non vero mansuram intuitivam ex parte objecti, dicendo speciem intuitivam ex parte objecti esse visionem objecti in se existentis per propriam speciem.

CXLI. Instabis ex Francisco Delugo 1^a. part. Disp. 13^a. cap. 2°. æquè absurdum est asserere potentiam Dei ad omnia possibilia manere, illis factis impossibilibus; ac asserere in Deo esse potentiam ad omnia impossibilia & chymæras; ergò, vel negandum, potentiam dicere intrinsecam & specialem perfectionem in Deo; vel affirmandum, ex impossibili ablatione termini, sequi defectum in Deo perfectionis intrinsecæ.

CXLIV. Respondeo, negando assumptum, quia supponitur falsum, videlicet, potentiam Dei dicere respectum transcendentalem & essentialem quoad se & intrinsecum ad creaturas, & non tantum quoad nos & extrinsecum, uti supposito 3°. ostendimus. Vnde, asserere potentiam Dei, quatenus dicit respectum transcendentalem & essentialem quoad nos & extrinsecum ad omnia possibilia, manere illis factis impossibilibus, est quidem æquè absurdum ac asserere in Deo esse quoad nos & extrinsecè potentiam ad impossibilia & chymæras; quia ibi est aperta contradictio in terminis: sed neque est ulla contradictio, neque ullum absurdum in eo, quod asseratur, potentiam Dei, factis illis impossibilibus, perire quatenus dicit respectum transcendentalem & essentialem quoad nos & extrinsecum tantum; sed manere quoad se, & secundum intrinsecam, siue secundum quod quoad se est ens absolutum, ut consideranti patebit; hoc autem solum dicimus.

N D V-